

G. NAGY ANNA

Babaváró

G. NAGY ANNA (1993) Debrecen

1

A tó tetején gomolygó köd közt ültek a darvak. Óvatosan közelítettem, bebújtam a sásba. Ha túl közel mentem, felszálltak, és távolabb telepedtek le. A parton a ritkított részeken otthagytak konzervdobozok, összegyűrt alufólia. Lejjebb az erdő felé hódvár, középig rágott fatörzsek. A tó körül ösvény végig. Futók használják, meg lovasok, meg Pista bácsi sétáltatja a nagy lompos kutyáit. A lova már rég nincs meg. Azt mondták a szomszédok, hogy azzal a szikével darabolta fel tavaly, amit Zitától kért. *Nem érezted azt a dögszagot? Hetekig az volt.* Bizonytalanul bólintottam, közben néztem, ahogy a gyerek fel-le rohangál a földbe vájt BMX-pályán. Kézzel ásták ki, egy hétig itt voltak mindennap. Az emelkedők tetejére régi szőnyeget dobáltak, ahol a legjobban kopattak az eső, de lehet, hogy a kerekek tapadása miatt. A szomszéd gyerek szeretett itt játszani, de csak ha aludt ebéd után. Mindennap sétált vele az anyja, néha én is csatlakoztam. Legtöbbször csak a hídig mentünk, és utána pár métert. Mindent felvett a földről, a virágokról és a bogarokról kérdezett, és hogy hogyan lesz a fa. A terméssel a kezében állt, hátrahajtotta a fejét, hogy beláthassa egészen a korona tetejéig.

A villamosmegállónál volt egy duzzasztógát, épp kacsák kapaszkodtak, amíg lehetett, aztán lesodródtak. A gyerek folyton átdugta a fejét a korlát. Közelebről akarta látni a halakat. Az anyja a mellénye kapucnijánál fogva tartotta. Az egyik korlátfa helye sárga nagyfeszültség-szalaggal volt befoltozva. *Egyszeri támogatásból építette az önkormányzat, aztán nem foglalkoztak vele. Itt minden így van.* Feljebb a híd jobb oldalán csalános, már majdnem elérte a híd alját a gaz. Ez a híd vezetett át a Tóvárosba. Az ott élők néha jöttek csak át, és ritkán léptek le az ösvényről. Nyugdíjasok, biciklis gyerekcsapatok, babakocsisok vagy nők totyogó gyerekekkel. Állatnézőbe. A fentebbi baromfiudvart és a lovardát már megtalálták, de többen reménykedtek. Nálunk hiába kerestek tyúkot, nem tartottunk. Igaz, *anyu* mindig is akart hátra egy tyúkólat, el is mondta minden évben legalább egyszer, amikor feljöttek vidékről. Miatta kellett kigazolni a kocsibeállót is, a gyeprács közül éles kiskéssel kivágni a gyökereket és bedobni a cementesvödörbe.

Harmadjára gazoltam ki. Első nyáron még nem kellett, hiszen szinte vendégnek számítottam, és a *vendég ne dolgozzon*. Épp a gyomot szedtem, mikor egy kocsit lassított le a kerítés előtt. A boszorkány volt az. Magához hívott, a hátsó ablakon kinyúlva gyógyszeresüvegben adott át egy folyékony, szurokfekete anyagot. *Fekete nadálytő*, mondta, *az izületekre*. Aztán továbbhajtottak, de a hátsó szélvédőn keresztül még visszanezített.

A boszorkány a férjem kollégája volt, mostanában ő is járt kertészkedni. Egyszerűbb, *nőnek való* munkákat kapott – metszőollózást vagy levélhordást. Szépen öregedett, úgy nézett ki, mint az idősödő Sophia Loren fakó barna hajjal, amit időnként vörösre festett. Ha letették a kocsit az utca végén, onnan már robogóval ment haza, mert ő *nem bír felgyalogolni*. A hegy másik oldalán laktak, az a rész már Budaörshez tartozott. Hosszú telkük volt, állítólag maga mögé építtetett a lányának is egy házat. Mindig csörgött a telefon, ha kakas lett a csibéből, mert terrorban tartotta őt, a lányát és a lánya yorkshire terrierjét. *A gyösz*. Így mondta a férjem. Ilyenkor menni kellett a kakasért.

A férjem Simsonnal ment érte – itt mindenki motorral közlekedett –, a macska a kövön álló repedt agyagváza mögül nézte, ahogy begurul, és ott gubbaszt a kakas a macskahordozóban a motorcsomagtartóra gumipókozva. *Vedd fel a munkáskesztyűt.* Nekem kellett tartani a kakast, amíg elvágta a torkát. *Életlen a konyhakés, hozd az aldis kerámiakést,* szaladtam is vissza mindjárt. *Ne szaladj a késsel.* Néha elalvás előtt eszembe jut, hogy csikordul meg a penge a kakasnyakban, ahogy porcot ér.

2

Pár nap múlva eljön az idei látogatás. *Azt hittem, ilyenkor már unokázni fogok,* mondta *anyu* tavaly, miközben a tetőcserepeket adogattuk. A férfiak fent a tetőn, tűző nap. Átjött az amerikai szomszéd, ő tervezte meg az egész hátsó teraszt, *a nagyapja volt Texas legnagyobb birkatenyésztője.* Ősz haját szalmakalap alatt fogta össze, egész nap tölteni kellett belé a sört. Rövidet, azt nem, a cukra miatt, csak reggel egyet, hogy jobban menjen a munka.

Azért idén is tudunk mit felmutatni, kikerült például az udvarra a mosógép, a vize a komposztba folyt. Nem úgy, mint Andiéknál, akik az utcára vezették ki, és a habos víz csak úgy hömpölygött lefele a hegyoldalra vasárnaponként, kikerülte *Kóválygó Gyurit,* és valahol az elágazásnál elapadt. Az új rendszerben először a kerti csapatot kellett kinyitni, aztán ellenőrizni a zöld csövet, nincs-e megtörve a sziklakertnél. Utána már gond nélkül futott végig a diófa alatti placccon. *Egyszer itt fognak rohanganál a gyerekeim,* mondta a férjem az első alkalommal, amikor a fa alatt álltunk.

Akkor ért haza pont, mikor végeztem a kocsibeállással. Szedett magának a kétnapos pörköltből, és leült az első teraszon. Hoztam neki savanyút hátulról a sörhűtőből, és letelepedtem a dikóra. *Beszéltem Zsuzsával,* ez volt a boszorkány keresztneve. *Azt mondta, tud valamit a bajodra.* Megállt a sodródohány a kezemben, tudtam, mire gondol. Az eredménytelen aktusok jutottak eszembe. Ahogy felém fordul, és az érdes kezével megfogja a mellemet. A dohányszagú száj, a szakáll, ahogy elfordítom a fejem. A próbálkozások. *Már nem kívánsz? Sértődötten lemászik rólam, vagy ha nagyon akar, akkor túlteszi magát a sérelmein, hisz ez kötelesség, ő gyereket akart negyven előtt, na meg ott van a babaváró hitel,* és különben sem akarja, hogy ne lássa leérettésgizni, ő már így is annyi mindennel el van késve. A házasságot is az időhiány miatt erőltette.

Átmegyek Zsoltihoz leszedni a paradicsomot. A használt tányért elmosta, a savanyút, a szalvétát, amibe a száját törölte, és az evőeszközt kint hagyta az asztalon. A komposztznál volt egy átjáró a két telek közt a lomtalanított műanyag lambéria tövében. Ha kiújult az agydagánata Zsoltinak, csak annyi dolgunk volt, hogy leszedjük a paradicsomot. Nekünk is tele volt a kert, de nem akarta, hogy kárba vesszen a termés. *Sárának ügyse kell.* A volt felesége két házzal arrébb lakott, *tíz év után feleségül vettem, aztán megveszett. Addig semmi baj nem volt velem,* merengett a tűz felett egy alkalommal, mikor áthozta azt a karcos pálinkát. A szalonnát már megettük, de jólesett a tűz körül ülni a sötétben. A kórházból mindig visszajött, csak néha bémúlt le az egyik oldala pár napra. Olyankor vitt neki kaját Sára, csak akkor dobálta a tányérokat a falhoz, mikor Zsolti jól volt.

3

Megértem, hogy a boszorkány nem akar naponta többször gyalog felmenni. Ha esőben ilyen, milyen lehet télen, a tükörjégen? Már sétáltam egy ideje, mire az aszfaltút murvába torkollott. Ahogy feljebb mentem a hegyen, már

murva se volt, csak sima földút. Az autók barázdát vágtak a puha talajba, a víz megállt benne, vagy középen összefolyt, így hol az egyik, hol a másik oldalra kellett kerülni.

Sokszor elfelejtem, milyen közel van az erdő, egy darabig még régi nyaralóépületek szegélyezték az utat, aztán egyre ritkultak a házak. Nem mindig lehetett eldönteni, hogy egy telken épület is van-e, mert a környéken divat volt hátra építkezni. A régi önkormányzati nyaralókon rozsdás táblák megkopott betűkkel és telefonszámmal. Egyszer egy ismerős keresett itt kiadó házat, igazából mindegy volt, hogy itt fentebb a hegyen, vagy közelebb a tömegközlekedéshez. Ivóvizet így is, úgy is hordani kellett.

A boszorkány fentebb lakott, ahol a hegytető után újra elkezdődtek a házak. Az ócska kerítések, rögtönzött hulladéklerakatok, a régi trafóház és rozsdás generátorok után egy erdei pihenőhely. *Újbuda természeti kincsei*, állt a táblán, alatta madarak és növények képei. Takaros bekezdésekbe szedett sorok. Ez a legmagasabb pontja a hegynek, vajon milyen lenne a kilátás, ha nem takarnák el a fák? A turistapihenőtől vezető út hamarosan kétfelé ágazott, és egy minifalu bontakozott ki a lejtő síkjában. A jobb oldali utcába fordultam, épp egy nagy platós BMW próbált kiállni az egyik faragványos kapubeállóból. Mentem tovább a házsor végéig, ahol egy vörössel festett drótkerítés állt piros vaskapuvál. Csengettem, a boszorkány jelent meg az ajtóban, a terasznál intett, hogy nyitva van.

Betonozott járólappal vezetett a teraszlépcsőig, az ajtó előtt néhány papucs, épp csak annyi hely, hogy ki lehessen nyitni az ajtót. A konyhába vezet egyből. Abból két másik nyílt, az egyik résnyire tárva. A konyhabútor vadiúj fehér, márvány munkalappal, a sütő felett ormóttan vas fedőtartó. A konyhaszekrényen szalvétával letakart tányér, itt-ott átütő zsírfoltokkal és két ételes, biztos a lányának készítette oda. Hiába voltak nyitva az ablakok, ebben a fülledt időben nehezen megy ki a rántott hús szaga. Középen étkezőasztal négy székkal. A viaszosvásznon asztalterítőn húsvéti nyulak tolnak szalmával kibélelt székben tojásokat, némelyiknek szalmakalap van a fején. Volt régen az a mese, amiben kicsi állatok akartak feleségül venni egy tulipánból kikelt lányt. A rovarok, a hullók és a lány is csirkeméretű volt.

Kérsz valamit, kávét, teát, üdítőt?, kérdezte a boszorkány, majd kitett egy pakli kártyát az asztalra. Azt mondta, emeljek. Elválasztottam a felénél, mire kivette a kezemből a kiemelt paklit, és kitette az asztalra a felső lapot. Egy bekötött szemű fehér ruhás nő ült rajta, háta mögött a tengerrel. A két kezében egy-egy kardot fogott, a pengéket az arca előtt keresztelte. Nagyon részletes rajz volt, még a hold fénye is megcsillant a kardokon, és fehér éllel zárta le a felkorbácsolt hullámokat. Az első közös evezésünkre gondoltam, hogy a csónak simábban futott a vízen, mint elképzeltem. Több napnyi evezés után már annyira megszokod a vízfelszínt, hogy többé nem a mélység jut eszedbe, ahogy a jéghideg hullámmalábok ölelnek és húznak egyre lejjebb, és a hajó is már csak homályosuló sötét folt a zavaros víz tetején.

Ez a lap két véglet közti ingadozást jelent, kezdi a boszorkány, a két kard két ellentmondásos gondolat, valami belső viszály, ami elzárja az utat a tenger felé. Olyan tekintettel néz rám, mintha kérdezni akarna valamit, de aztán feláll az asztaltól, és az egyik fiókban kezd kotorászni. *Most csinálunk egy tisztítást.* Egy tálkába vizet enged, elővesz egy fehér gyertyát is egy bontatlan ikeás csomagból. Fehér madzagot teker köré, *így sokkal könnyebben terül a viaszforma*, és egy lapos tányér közepébe állítja. Leveszi a polcra az egyik fűszertartót, őt babérlevelet helyez a gyertya köré. Végül sóval szórja körbe a tányér szélét. *Tiszta, nagy lánggal ég.* Ez jó jel. A jó energiáknak köszönhető. *Ebben a házban egyébként is ritka az energiahiány. Jó fekvésű. Mondtam is a lányomnak, mikor megvette a telket. A volt férjével arrafele laktunk, mint ti, lentebb.*

Mikor leégett, azt mondta, nézzem meg, embrió alakja van, biztos azért, mert sikeres volt a szertartás. A folyás a madzag közt jött ki, kézzel le lehetett választani. *Tényleg, helyeseltem, mikor a kezembe tette. Rákulcsolta az ujjaimat, és néhány érthetetlen szót mormolt, aztán azt mondta, vigyem haza a kezemben, és tartsam közel az ágyhoz, mert tisztító hatása van. Hazafele a melegítőm zsebébe rejtettem a kezem. Így mentem végig a hegyen, vigyázva, hogy nehogyan valaki meglássa. A babát otthon a hálószobai könyvespolcra tettem.*

4

Megjöttek. Az egész testsúlyomra szükség van, ha ki akarom nyitni a zöld nagykaput. Lomhán indul meg a sínen. A fehér Suzuki bekanyarodik, a csomagtartó szinte lesüllyed, megrakva töltöttkáposztával, húslevessel, zöldségekkel, kétféle süteménnyel, sóssal, két liter tejjel, egy felvágottas tállal, kovászos uborkával, egy megkezdett kenyérral, paplanokkal és párnákkal, huzattal és két nagy utazótáska ruhával. Segítek bepakolni a nappaliba, helyet csinállok a hűtőben. *Anyu adogatja a dolgokat, meg kell mosni ezt az ablakot, jegyzi meg két mozdulat közt. Gyere, apa, igyunk egy pálinkát. Én sose iszok amúgy, csak ha itt vagyok, jólesik.*

Anyu alacsony, tagbaszakadt nő, azon a vidéken azt mondták az ilyen emberre, hogy *erős csontú*. Legutóbb *mamit* is hozták, a fürdőből nyíló kisszobában aludt. Jött megnézni a portát. *Mami, ne dolgozzon*, hajtogatta megállás nélkül, miközben gazolt, ablakot pucolt, csak estére engedélyezett magának egy kis pihenőt, ekkor rendszerint átvette az izzadt nyári felsőjét, és lerogyott a dikóra. *Apa* csak ritkán beszélt, akkor is a földről, a szerszámokról. Hogy mit hogy kellene inkább csinálni.

Jó érzés volt csak ülni a hűvösben. A kánikula alábbhagyott, a távolból patakopogás. Gábor vitte vissza a karámba a lovát az utolsó lovasóra után. A gazdag gyerek még a nyeregben, nézem, hogy figyel-e a korai meggyet, ők szokták leszedgetni a fáról. Gáborék évről évre túlélőtábort is szerveztek nekik, *nagyon sokuknak nincs apja, vagy nem foglalkozik velük, de valahogy benne van az ösztönükben, hogy boldogulni kell a természetben, hogy tudni kell tüzet rakni, sátorban aludni, evezni és a folyóban mosakodni.*

Szerettem sokáig még egyedül is kint maradni, mikor itt voltak. Nézni, hogy válik sötétkékké, majd feketévé az ég a fák felett, hogyan kezdenek el az első bogarak keringeni az égő körül. Már mindent elmosogattam és elpakoltam, letöröltem a konyhapultot, felfestem a fürdőt és a konyhapadlót, csak még a zöldségszemetet kellett hátravinni. Egy cementesvödörben gyűlt napokig, amíg el nem kezdett bűdösödni. De most nem lehetett semmi elől, ami *nem oda való*.

Átfordítottam a vödört az összetákolt határvonalon. Disznóolat akart ide *anyu*, vagy legalább csirkét, *nincs azzal annyi gond, mint hiszed, csak bedobod neki a tápot, és kész. És mindig lenne tojásotok*. Teszek még egy kört a kertben, a ribizlit is lassan le lehet szedni, a saláta kezdett felmagzani, pedig még nem is olyan rég volt, hogy ültettük, körszeleteket ástunk fel, abba lyukakat vájtunk két-három centis távolságra. Egy lyukba egy mag kerülhetett, mert ha véletlenül kettő vagy három szem ment egy helyre, elszívták egymástól a tápanyagot.

Végül lekapcsoltam kint a villanyt, áttöröltem még egyszer az asztalt vízes ronggyal. Sárga fény szűrődött ki a függöny rései közt és beszélgetés, a tévé zaja a nyitott ablakon át. A kert lágy árnyékaihoz képest hirtelen durvának tűntek a bútorok élei, a lámpabura szitamintát rajzolt a falra. *Mivel játszik ez a macska, hajol le anyu*. Benyúl a cserékpálya mellett a hokedli alá.

Felegyenesedik, kezében a viaszembriót tartja, meglágyult a melegtől, ilyenkor a viasz a legkisebb nyomásra is formálódik. Már nem magzat, csak egy alaktalan massa. Max hangerőn dübörög a főzőműsor, *szerintem pirít-suk le egy kicsit zsíron az oldalasszeleteket. Anyu mintha elfelejtette volna, mit akar mondani, egy pillanattig kérdően néz rám, majd megvonja a vállát, és a konyha felé indul.*

KÖRÖSI PAPP KÁLMÁN, Asszonyportré III., 1968